

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — no-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEK

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Na pot veselovanske politike!

Pakt med Rusijo in celo vrsto evropskih držav, ki se jim pridružuje tudi Turčija, se nam bolj in bolj prikazuje kot največji mednarodni dogodek po vojni.

Vzhodni pakt po svoji mednarodno-pravni formalni utemeljitvi sloni na Kelloggovem dogovoru in se nam po tej obliki predstavlja kot plod onih prizadevanj po ohranitvi miru na svetu, ki imajo svoj osrednji organ v Zvezi narodov v Ženevi. S te strani pomeni pakt vzhodnih držav, ki mu je brez vsakega dvoma centralna os Rusija, priključitev največje slovanske države k evropski politiki in sicer k oni, ki jo vodi po Versaillesu Francija s svojimi zavezniki in prijatelji. To je pač dejstvo ogromnega pomena za Evropo, zakaj vsak ve, da se povojno stanje na našem kontinentu pa tudi v drugih delih sveta, ki je z nami politično in gospodarsko tesno zvezan, kljub vsem konferencam, od katerih eno zopet pokopujejo v Londonu, ne more umiriti zato, ker je Rusija po revoluciji 1918 prenehala biti organičen del političnega sistema Evrope. S tem, da bo Rusija odslej zopet enakopraven in enakovreden činitelj pri določanju pravcev mednarodne politike in pri oblikovanju politične bodočnosti svetovnih držav, je odstranjen glavni vzrok sedanjega kaosa in je politično stanje sveta po vojski šele v resnici normalizirano. S tega vidika vzhodni pakt kot vez, ki veže Rusijo in Francijo preko Poljske in Male antante, pomeni ogromen plus ne samo za Rusijo, ki se je rešila svoje petnajstletne izoliranosti — ampak v enaki, če ne v še večji meri za Zapad, ki je zopet podal roko Vzhodu, kojega sodelovanje je skozi vsa stoletja evropske politične in kulturne zgodovine neobhodna potreba normalnega razvoja in plodotvornega dela tako na področju politike kakor na področju vseh drugih območij duhovnega udejstvovanja našega plemena. »Rusija je Evropi nujno potrebna«, kakor je to formuliral eden največjih evropskih diplomatov grof de Maistre.

Po drugi strani pa je vzhodni pakt, ki je že pred leti vzniknil v glavni najboljše diplomate, ki ga ima sodobna Rusija, Litvinova, čisto svojevrstna tvorba, neodvisna od ženevskega zamisla ureditve sveta, kar je izraženo po prvi, ki po tem aktu veže od najsevernejše obrobne države Rusije preko Poljske in Rumunije Baltik s Črnim morjem in s Turčijo. Zakaj skupaj s črto od Pariza do Moskve znači to, da imamo v Evropi, segajoč prav do njenega osrčja, blok prijateljskih držav, zvezanih po aktu miru, ki štejejo vsega skupaj 300 milijonov duš — pač najogromnejša mednarodno-politična tvorba, kar jih je kdaj bilo na svetu. Tu imamo novo Zvezo narodov, ki v okviru ženevske združbe držav prav posebnega tipa, v kateri pa odločno prevladuje slovanski element, ki ji daje njeno najznačilnejšo noto.

Rusija, ki je dala inicijativo za ta pakt je ravnala iz svojega zdravega narodnega slovanskega instinkta, ko je videla potrebo, da se ustvari s tem paktom neka tesna skupnost vseh slovanskih držav, ki so brez dvoma nosilnice te politične zveze. Po dolgem kolebanju so boljševiski sovjeti našli pot nazaj v svojo rusko dušo, ki je nobena še tako internacionalna razredna doktrina ne more potlačiti in haš Litvinov je eden iz onih sovjetskih državnikov, ki se te linije tudi zavestno držijo in so ji v sedanjih ruski generaciji pomagali do prodora. Veliko je k temu pripomogla politika onih evropskih držav, ki so iz svoje podzvestne in zavestne protislovanske usmerjenosti začele zadnje čase z uprav peklensko rafiniranostjo rušiti verzajsko mirovno pogodbo, ki je osvobodil slovanskim narodom srednje in vzhodne Evrope zagotovila dostojen položaj in bresedo v svetu. Sovjeti so videli, da je ta politika — ki se je bila pred leti zarodila v nekaterih londonskih krogih, katerim ne gre v račun, da male države veljajo toliko ko velike, se je potem zgostila v Mussolinijevem umu v načrt zapadnoevropskega direktorija, ki naj spravi zlasti našo državo pod kuratelo, in je končno dobila obliko divje poštasti v hitlerjevski zamisli, da se iz ruskega telesa iztrga Ukrajina — končno naperjena proti njej kot največji slovanski državni in iz tega izvedla edino pravi zaključek, da Slovani spadajo v velikih potezah mednarodne politike naravno skupaj. Da vzhodni pakt v resnici predstavlja koalicio slovanskega elementa proti agresivnim namenom predvsem italijanskega in nemškega fašizma, to je jasno razvidno iz dejstva, da italijansko časopisje še danes o njem molči, nemško pa ga kratko beleži s čustvom skrajne presenečenosti in nejevolje. Naši neprijatelji dobro vedo in čutijo, da vzhodni pakt pomeni smrtni udarec njihovega načrta oslavitve slovanstva v srednji Evropi in na vzhodu ter jugozahodu.

Kar se tiče nas, hočemo v smislu šestdesetletne tradicije našega lista in našega naroda v tem momentu povdarjati predvsem to, da je v življenjskem interesu naše jugoslovanske države in vseh Jugoslovancev, da se srečno začne vseslovanska smer naše politike dosledno, neomajno in odločno nadaljuje, zakaj le v nji je zajamčena svoboda vseh Slovanov in njihov politični in kulturni napredek, da izpolnijo v svetu svoje visoko poslanstvo ustanovitve pravega mira, socialne vzajemnosti na osnovi pravičnega, resnično krščanskega družabnega reda in pravega bratstva narodov. Materialistična miselnost stoletja je dolgo tlačila naš čut in smisel za idealne dobrine, za osnovno važnost idej, za pomen duhovne skupnosti in je polagala prevelik povdarek na gole gnotne in gospodarske interese, misleč, da le oni in v prvi vrsti oni jamčijo skupnost narodov. To pa ni res. Višji in močnejši so, kar to ravno slovanski misleci vedno zabijevali, duhovni interesi in treba je, da idejo vseslovanske vzajemnosti oživimo v vsej njen moči! Najbližja naloga pa je zdaj, da se vključimo v novo zvezo še Bolgarija, da bo slovanska veriga sklenjena. Večno mesto v Pantheonu slo-

Odmevi z vsega sveta:

VZHODNI PAKT JE DOGODEK EPOHALNEGA ZNAČAJA

„Izvestja“ se posebno vesele podpisa Jugoslavije

Moskva, 5. julija. Ž. Današnja »Izvestja« objavljajo članek, v katerem naglašajo, da je podpis konvencije v Londonu velik uspeh mirovne politike sovjetske vlade, in posebno naglašajo važnost in pomen, da je to konvencijo razen Romunije podpisala tudi Jugoslavija, ki do sedaj z Rusijo ni bila v diplomatskih odnosih.

Francija je zadovoljna

Paris, 5. julija. Ig. Danes je imel pred znanje-političnim odborom senata daljše poročilo Paul Boncour ter v njem podal glavne točke zadnjih mednarodnih sporazumov. Predvsem je obravnaval pakt četvorice, problem podonavalnih držav, francosko-italijanska pogajanja, predvsem pa je govoril o sporazumu med Rusijo in vzhodnimi evropskimi državami. Poudarjal je, kako se je Francija zadnje čase trudila, da bi prišlo do sporazuma med vzhodnimi evropskimi državami. Njegovo stališče je odbor enoglasno sprejel. Francija smatra za svojo dolžnost, da pride še pred zaključkom razorožitvene konference do privatnih pogajanj med posameznimi državami. Razlagal je zahtevo Francije po razorožitveni kontroli.

Dva avstrijska glasova: „Treba je pogledati samo ogromni teritorij ...“

Dunaj, 5. julija.

»Arbeiter Zeitung« pravi o vzhodnem aktu: »Čuje se kakor žala, ampak je resnica, da se bo z londonske konference, ki je hotela premagati svetovno krizo kapitalizma, vrnila domov z vidnim uspehom samo ena država, in to je Sovjetska Rusija. Na vzhodu nastaja nov politični sestav, ki ga tvorijo na eni strani Rusija, na drugi pa Poljska in Mala zveza, ki spopolnjuje francosko-ruski pakt o nenapadanju in ki daje Rusiji možnost, da se posveti mirnemu delu.«

»Neue Freie Presse« ugotavlja, da »je potreba pogledati samo na karto, da se prepričamo, kako velik je obseg teritorija, ki ga zajema vzhodni pakt. Podpisi, ki jih prinaša domov Litvinov, so ogromnega pomena in dokazujejo, da se na svetu vrši velik prevrat, dočim mi v nemški srednji Evropi trpimo pod pritiskom cele vrste tragičnih sporov.«

Berlinski listi: „Vzhodnega pakta ne gre podcenjevati“

Berlin, 5. jul. Iz komentarjev, ki jih priobčujemo tukajšnji listi, je razvidno, da bočajo podpis pogodbe o nenapadanju med Rusijo, Poljsko, Malo zvezo in drugimi obmejnimi državami podcenjevati, da bi se javno mnenje zaradi popolnega poloma Hitlerjeve protiruske politike preveč ne razburjalo.

Predvsem ugotavljajo listi, da je Hitler takoj po svojem nastopu obnovil nemško-rusko pogodbo iz leta 1926. Takrat so Rusi potrdili, da nočejo svojega stališča proti Nemčiji nikakor menjati. V resnici bi po mnenju tukajšnjih političnih krogov Rusiji ne bilo lahko potegniti v ozadje Nemčije, ker jo rabi prav tako gospodarsko kakor politično. Sovjetska Rusija se tudi ne mara spraviti v popolno odvisnost od Francije in njenih zaveznic. Ne smemo pa nikakor prikrivati, da je ruska iniciativa v Pragi, Varšavi, Bukarešti in Beogradu našla takoj odziv prav radi pakta štirih, po katerem so se čutili vse te države prizadete. Prav tako je ta pakt zadel sovjetsko Rusijo, ki je videla v njem zrno protisovjetskega bloka z dejstvom, da nova pogodba nikakor ni odstranila vseh spornih vprašanj med posameznimi pogodbeniki. Kljub temu bi po mnenju tukajšnjih političnih krogov ne bilo pravilno podcenjevati londonskega sporazuma, ker odkriva določeno smer ruske diplomacije.

Po najnovejših dogodkih na Daljnem vzhodu — tako ugibajo Hitlerjevi listi dalje — je kazala ruska diplomacija precej nervoznosti; posebno se nikakor ni mogla otestri more, da stoji zopet pred poskusom osnovanja novega protisovjetskega bloka. Toda kmalu se je Moskva pomirila in zasnovala velikopotezen načrt, ki je za pogodbo o nenapadanju s Francijo rodil še najnovejši pakt.

Litvinov pojde v Pariz in na Dunaj

Paris, 5. julija. AA. Iz Londona poročajo, da bo sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov danes odpotoval iz Londona v Pariz, nato pa pojde v Avstrijo. V Parizu bo Litvinov gost francoske vlade.

Nemško-japonska zveza proti vzhodnemu paktu

London, 5. jul. Ž. »Daily Telegraph« poroča, da se v Berlinu vodijo pogajanja za sklenitev tajne pogodbe med Nemčijo in Japonsko. Ta sporazum bo naperjen proti Rusiji. To je po mnenju »Daily Telegraph« tudi glavni cilj Rosenbergovega potovanja v London. Rosenberg je baje v Londonu pripravil tla za pogajanja.

vanskih državnikov si bo zaslužili oni jugoslovanski državnik, kateremu bi se posrečilo to veliko delo, ki bi šele kronalo stavbo jugoslovanske in slovanske vzajemnosti, kakor so jo zrlji v duhu pred seboj naši največji in najboljši ljudje.

Vz razgovora s poljskim poslanikom

Schwarzburg-Güntheriem :

Važne informacije našega belgrajskega dopisnika o nastanku pakta

1. Belgrad, 5. julija.

Londonski pakt med Poljsko, Malo zvezo, Turčijo in Rusijo je v glavnem delo poljske vlade in poljska republika je v tej novi skupini držav na evropskem vzhodu po številu prebivalstva, po svoji zemljepisni legi in po svojem političnem vplivu na Rusijo najpomembnejši faktor. Vaš dopisnik je smatral za potrebno, da se na merodajnem mestu, to je pri poljskem poslaniku v Beogradu g. Schwarzburg-Güntheriu, informira o stališču poljske vlade do novega pakta, ki odpira povsem novo dobo v mednarodni politiki na evropsko-azijskem področju. Iz več kot enourne razgovora s poljskim poslanikom, ki je danes ena najbolj vidnih diplomatskih osebnosti v naši državi, se lahko kar označi mnenje poljske vlade o novi sklenitvi pakta:

Največja zasluga gre Poljski

»Londonski pakt je v bistvu sačen, čeprav še ni zaključna etapa v zunanepolitičnem programu, ki ga je zamislila povsem samostojno in neodvisno poljska vlada takoj po podpisu Briand-Kelloggovega pakta miru v Parizu. Tedaj je Poljska prišla do prepričanja, da bo mir popolnoma zagotovljen šele tedaj, če se bo Sovjetska Rusija udeležila varnostne organizacije. Zato varšavska vlada tudi ni izgubljala časa in je takoj podpisala tako zvani moskovski protokol, ki je razširil Briand-Kelloggov pakt tudi na evropski vzhod. Nato sta Rusija in Poljska pristopili k podrobnejšim pogajanjem z jasno izraženimi željami, da pride do širokega mirovnega pakta o nenapadanju, ki naj bi ga podpisala Sovjetska Rusija, Poljska in njena zaveznica Rumunija ter eventualno tudi Turčija. V tej zvezi je treba samo opozoriti na potovanje tedanjega državnega podtajnika za zunanje zadeve in sedanjega zunanjega ministra Poljske Becka v Ankaru na sestanke, ki jih je imel na otoku Principo v Marmarskem morju, njegova pogajanja v Bukarešti ter ponovne obiske maršala Pilsudskega v romunski prestolnici.

Diplomatska prizadevanja poljske vlade, da pripravi tudi Rumunijo za podpis nenapadalnega pakta z Rusijo, so se razbila ob trdovratnem odporu sedanjega zunanjega ministra Titulesca, ki je podpis odbil in tako prisilil poljsko vlado, da je pakt s Sovjetsko Rusijo podpisala sama. Za poljskim podpisom je prišel tudi francoski. Nad poljsko-sovjetskim in francosko-sovjetskim paktom pa ni nobenega očetovstva, pač pa je pravilno mnenje, da je francoska vlada podpisala svoj pakt z Rusijo več ali manj radi tega, ker ni hotela dopustiti, da bi se Poljska od Francije popolnoma odcepila in pričela povsem samostojno politiko na evropskem vzhodu.

Med tem ko je bilo poljsko zblizanje z Rusijo načelnega značaja, je precej verjetno, da je bilo francosko zblizanje s sovjeti le taktičnega pomena.

Zavezniška fronta se strni

Poljska vlada je bila nekoliko razočarana, ker ni mogla Rumunije povesti s seboj na poti do Rusije. Toda v svojih prizadevanjih kljub temu ni hotela odnehati. V zunanjem svetu je nastalo mnenje, da je nastal med Rumunijo in Poljsko nepremost-

ljiv prepad in da je konec njunega zavezništva. To je dalo poljski diplomaciji še nov povod, da je s svojimi posredovalnimi predlogi nadaljevala akcijo v Moskvi in Bukarešti. Njen trud ni ostal brez uspeha, ker se je tudi sovjetska vlada s svoje strani trudila, da končno olajša sporazum. V Londonu so vsi ti napori poljske diplomacije bili končnoveljavno kronani, ker je tudi Rumunija pristala na pakt z Rusijo, in sicer prav za prav pod istimi pogoji kakor lani, ki jih tedaj isti Titulescu ni hotel sprejeti. Poljska se čuti neizmerno srečno, da se na londonskem aktu nahaja sedaj tudi podpis Rumunije, ker je sedaj zavezniška fronta strnjena. Če so se londonskemu aktu pridružile še druge države, kakor Mala zveza in Turčija, tem bolje, ker se je prijateljski krog s tem še povečal, a cilj poljske diplomacije bi bil dosežen tudi s samim pristankom Rumunije. Pristop Male zveze, ki sta ga enako želeli tako Poljska kakor Rusija, je bil torej dobrodošla in domala nepričakovana ter zato tem srčnejše sprejeta nagrada za dveletno trudopolno delo, da se Sovjetska Rusija prične v Evropi in pomaži v zvezi z drugimi državami ohraniti mir med narodi.

Lahko se torej mirno trdi, da je londonski pakt rezultat dveletnega iskrenega sodelovanja poljske in sovjetske diplomacije. Razni drugi dogodki so pršli na pomoč in so pomen tega sodelovanja še povečali in uspeh dvignili nad vsa pričakovanja.

Protest proti zahrbtnim nakanam zapada

Francoska levica nam ni naklonjena

Kaj je pogajanja pospešilo? V prvi vrsti vsestranska želja, da se napravi konec nesmiselnemu in poniževalnemu izrivanju Sovjetske Rusije iz Evrope in da se zaasdi na slovanskem vzhodu slovanska lopa iskrenega mira. V drugi vrsti pa je storil svoje tudi pakt štirih velesil, spočet iz nemoralnega poželjenja po nadvladi velikih nad malimi, diktatorskih nagonov velikih držav, naperjenih proti slabejšim. Poljska je te tendence napadne politike odklonila, dobro se zavedajoč, da je to lahko slane izgubo francoskega zavezništva. Opra na porajajoči se blok vzhodnih držav je to tudi z mirnim srcem riskirala. Države Male zveze so na praški konferenci privolile v pakt štirih, ker so to nekako morale pod pritiskom francoske levčarske vlade (o tem je »Slovenec« svojaesno točno poročal; op. ur.). Francoska vladna levica malim državam v srednji in vzhodni Evropi ni naklonjena. Zato je bilo treba začasno kupiti in cena je bila pristaneke praške konference na pakt četvorice. Medtem ko je bila Poljska teh obzirov prosta, se jim je morala Mala zveza ukloniti, toda že to dejstvo samo je Malo zvezo napotilo k razpoloženju o potrebi večje prožnosti in izbiri svojih zaveznikov, na katere se lahko naslanja v potrebi. Pot je bila Mali zvezi odprta v smeri, kjer so je čakale Rusija in Poljska. Pot je bila tem lažja, ker se je v družbi Poljske in Rusije nahajala že tudi zaveznica. Male zveze namreč Rumunija, ki je s tem postala naravna posrednica.

Iz teh razlogov je trditve, da je londonski pakt živ, dobro premišljen in organiziran protest evrop-

skega vzhoda proti zahrbnim nakanam pakta štirih, popolnoma upravičena, in zakaj ne bi povedali resnice, resnično.

Treba pritegniti še Bolgarijo!

Poljska diplomacija je s tem, da je pripeljala Rusijo kot nositeljico miru v Evropo in da je organizirala evropski vzhod in solidno trdnjavo miru, pridobila za človeštvo velikanske zasluge, ki jih ji objektivna zgodovina ne bo odrekla. Naloga vseh delavcev, ki so se hoteli strniti v to fronto miru in sodelovanja, je, da odslej še nadalje delajo v področjih in izoblikujejo načine sodelovanja, kajti sedanja etapa ni zadnja in slediti ji morajo še druge. Slediti mora obnovitev rednih odnosov med Rusijo in državami, kjer jih še ni, poiskati je treba še slovansko Bolgarijo, potem pa še Madjarsko in Avstrijo. Vstop Poljske v Malo zvezo je sedaj odločena možnost, toda posebne pogodbe med Poljsko in državami, ki so članice vzhodnega bloka, niso izključene, da ne rečemo, da so zaželjene. Bodočnost bo o tem odločevala in pa seveda obnašanje držav, ki so se skrile pod streho četvernega pakta. Londonski pakt je zgled, ki naj bi ga tudi druge države ali skupine držav posnemale. Kadar bodo tudi te ponovile formulo miru, ki izhaja sedaj iz Londona, se bo lahko vsa Evropa vsedla h konstruktivnemu delu za povratek izgubljenega etičnega ravnanja in materialnega blagostanja.

Tovariš Litvinov je zadovoljen
(Izborna uspeha karikatura slovečega slikarja Dessoja v Londonu)

Polom gospodarske konference

London, 5. julija. tg. MacDonald bi na vsak način preprečil popoln polom londonske gospodarske konference. Hull je predlagal MacDonaldu, naj bi se enkrat apeliral na Roosevelta, katerega politika je nalezela na vesplošno nerazumevanje. Roosevelt pripravlja novo poslanico, ki jo pričakujejo še za danes popoldne. Vsekakor pa smatrajo časopisi, da je konference mrtva. »Financial News« pravi, da delegacijam ne preostane sedaj ničesar drugega, kakor da se podajo na pot. Kljub temu pa so še optimisti, ki verujejo na nenadno zboljšanje položaja, in sicer so to Angleži in njeni domonjoni, kakor tudi nekatere severne države. Splošno se trudi, da bi preprečili v javnosti vtis, da je prišlo do breznačelnega poloma konference, toda kljub temu bodo najbrž doživeli pogreb svetovne gospodarske konference.

Balbo se je doignil

London, 5. jul. tg. Italijanska letalska eskadra je danes popoldne ob 13.05 startala proti Reykjaviku na Islandiji. Letalski minister Balbo upa, da bo preletel to 1500 km dolgo progo v 7 urah.

Odseki za carine naj se ukinejo?

Belgrad, 5. jul. 1. V času, ko predsednik vlade in posamezni ministri na raznih shodih poudarjajo potrebo dekoncentracije uprave, se pripravljajo, kakor doznajamo, v finančnem ministristvu načrt za okrnitev delokroga finančnih direktij z ukinitvijo posameznih odsekov, in sicer v prvi vrsti odsekov za carine, ki baje niso pokazali pravih rezultatov.

Z namero finančnega ministra absolutno ne moremo soglašati, ker smatramo, da je obstoj teh odsekov popolnoma koristen in umesten. Samo njihov delokrog se mora še razširiti oziroma povečati. Na ta način bi bil potem rezultat delovanja teh odsekov tudi zadovoljiv.

Proti ukinitvi teh odsekov pa dovolj govorijo že sami gospodarski interesi posameznih pokrajin. Centralni uradi so že itak preobremenjeni z malenkostnimi zadevami, ki bi se lahko reševale že pri najnižjih upravnih enotah, in bi se z namenaravo okrnitvijo delovanja finančnih direktij to breme samo še povečalo in še bolj ovirala centrala v njeni širokopoteznosti.

Redovnice pri prosv. ministru

Belgrad, 5. julija. 1. Prosvetni minister je danes sprejel predstavnice vseh ženskih redov v naši državi, ki so prišle k njemu zaradi ljudskih sol, vjer pošnjejo redovnice. Prosvetni minister je deputacijo ljubezno sprejel ter ji obljubil, da bo upošteval njihove prošnje in želje.

Pravilnik za železniške nameščenice

Belgrad, 5. julija. AA. Na predlog generalnega ravnatelja državnih železnic je prometni minister odobril pravilnik za železniške nameščenice. Ker je ta pravilnik zahteval globokega proučevanja glede na izpremenjene razmere pri železnicih v zadnjem času, je doigo trajalo, preden je njegova stilizacija prišla v sklad z današnjimi zahtevami tehnike, tako da bodo določila tega pravilnika lahko veljavna za daljšo dobo let. Doda se se direktije pri svojem delu ravnale po raznih starih pravilnikih, ki so ne samo zastareli in nepopolni, temveč so tudi izdelani na raznih bazah.

Sedanji pravilnik za službo vsebuje v glavnem dva dela, administrativni in tehnični del. Pravilnik postavlja vso strojno službo pri vseh direktijah na enotno in sodobno bazo. Ker porabi strojna služba skoraj polovico celotnih izdatkov za izvršilno službo, se nanjo že od nekdaj polaga največja pažnja; zato se sme pričakovati, da se bodo z uvedbo tega pravilnika dosegli tisti rezultati, po katerih streme tudi ostale železniške uprave.

Sarajevo, 5. jul. 1. Namesto ustavljenega dnevnika »Narod« bo prišel v najkrajšem času izhajati dnevnik »Preporod«.

Kaj se godi v Trbovljah

Žrtve pretirane racionalizacije

Trbovlje nudijo danes povsem spremenjeno lice. Medtem ko so preje prevladovali na trboveljskih cestah in ulicah trdi rudniški obrabi, so se sedaj moške umaknili v ozadje in ostali doma. Na ceste pa so prišle same ženske, ki so se zbirale na križiščih in protestirale proti bedi. Orožništvo, ojačeno deloma s policijo, je le s težavo krotilo razburjene ženske. Pri vseh bedi, kakor izgleda, trpe največ otroci, katerim se že na obrazu nozna lakota.

Ne trpe pa samo orezposelni, ki jih je okoli 1500 v Trbovljah in Hrastniku, mnogo bolj važno je v tej bedi pomanjkanje, ki ga trpi zaposleno delavstvo. Medtem ko so brezposelni povetini samci, imajo zaposleni delavci velike družine; saj je znano, da imajo rudarji največ otrok. Povprečno imajo zaposleni rudarji po 5—6 in še več otrok. Očetje pri teh velikih družinah so delali meseca maja še 12 šihov, meseca junija pa samo 11. Umevno je torej veliko ogorčenje med rudarji. To ogorčenje je izbruhnilo z vso silo na dan pri zadnjem izplačilu, ki je bilo v petek zjutraj. Ravno pri tem ogorčenju se je pokazalo, da je v zelo veliki meri kriva v rudarskih revirjih pretirana racionalizacija rudnikov, ki jo je izvedla TPD. Glasnice tega ogorčenja so bile rudarske žene, družinske matere.

Trboveljski rudarji, ki so zaposleni v tako zvanem »Herrenschichtu«, dobijo za vsak ših 38 Din, in to so najboljše delavci kopati. Od 11 plačanih šihov na mesec pa jim še odtegujejo za razne socialne davke in davščine zaslužek treh šihov, tako da dobi najboljši plačani kopac, vozač in sploh delavec boljše kategorije komaj približno 300 Din na mesec. In vsi ti so sami družinski očetje. Ze dolgo velja v Trbovljah sklep trgovcev, da ne zaupajo rudarskim družinam nič več živil, odkar njihovi očetje ne zaslužijo. Ogorčenje rudarskih žen pa ni veljalo toliko nizkemu zaslužku, temveč bolj neenakomerni razdelitvi dela. Medtem ko delavci na »Herrenschichtu« dobijo slabša mesta, tako zvane slabše številke v rudnikih, dobijo akordanti dobre številke, tako da celo v času praznovanja napolnijo prazne vozike in produkcija v rudniku pravi nič ne nazaduje. Na ta način je umevno, da delavstvo toliko praznuje v rudniku.

„Ali naj delajo vsi ali pa nihče“

Ko je bilo v petek zjutraj izplačilo, se je polastilo rudarskih žena veliko razburjenje, ker so bili pri izplačilu odvzeti tudi vsi odtegljaji in so dobili delavci vsega komaj po 80—100 Din za zadnjih 14 dni. Takoj v petek popoldne so se ženske zbrale in šle pred rudniško ravnateljstvo, kjer so glasno demonstrirale ter zahtevale živela in odpravo krivičnega sistema, ki protrežira akordante. Padali so ostri medikali tudi proti paznikom in pisarjem v rudniku, katere so ženske dolžile marsičesa. Ženske so torej energično zahtevale živela in pravične razdelitve dela. Ze v petek popoldne je bilo izdano geslo: »Vsem enako delo. Ali naj delajo vsi ali pa nihče!« Ravnatelj inž. Loskot se je trudil, da bi potolažil razburjene ženske. Obljubil jim je, da bo ustregel njihovim zahtevam, obljubil pa jim je tudi vagon moke, ki jo bo rudnik baje brezplačno razdelil med stradalajoče rudarske družine. Konec teh demonstracij pred rudniškim ravnateljstvom je napravilo orožništvo, ki je demonstrirajoče žene razgnalo.

Pred občinski urad

Ženske pa se niso razšle, temveč so strnjeno odkorakale pred občinski urad, kjer so ponovile iste zahteve, kakor pred rudniškim ravnateljstvom. Zahtevale so od župana, naj javi višji oblasti, v kakšnem bednem položaju so trboveljski rudarji. Župan Vodusek je raztolmačil ženam, da občina pač ne more mnogo storiti, obljubil pa je razna manjša zasilna dela, kjer bodo dobili možje nekaj zaslužka. Tudi pri tej demonstraciji je posredovalo orožništvo, da so se žene razšle. Žene so tedaj sklenile, da drugi dan, to je v soboto, ne sme nihče na delo, če ne gredo vsi. Glasno poudarjajo svoje zahtevo: »Vsi na delo, ali pa nihče!« so se ženske v petek razšle.

Ženske postavijo straže

V soboto zjutraj točno pred začetkom dela so bile že pred rudniškim ravnateljstvom postavljene ženske straže. Ženske, ki so se sicer dostojno, mirno, toda energično obnašale, niso pustile nobenega na delo, razen jamskih požarnih straž. To stražo so ženske držale v soboto, nedeljo in ponedeljek noč in dan. Te tri dni je delo počivalo.

„Dosti je farbarije, ne boste nas več farbali!“

Razporeženje rudarskih družin v Trbovljah so skušali v soboto uporabiti v svojo korist narodni socialisti, ki so sklicali »pri Fortejus svoj shod. Toda račune narodnih socialistov so zopet prekrizale žene rudarjev. Prišlo so na shod in glasno demonstrirale proti prirediteljem shoda. Žene so klicale: »Dosti je farbarije, ne boste nas farbali!« Splošno misli nimate nič govoriti. Me žene bomo same ure dile! Vsi na delo, ali pa nihče! Nikar nam ne govorite.« Noben narodno socialistični govornik ni prišel do besede, zaradi česar se je moral shod prekiniti.

Obrtniki na strani žen

Obrtništvo v Trbovljah se je takoj pokazalo solidarno z rudarskim delavstvom in je celo podpiralo ženske straže pred rudnikom. Trboveljski obrtniki, zavedajoč se, da v revirjih ne bo imel nihče zaslužka, če ga ne bo imel delavec, so pošiljali ženskim stražam hrano in čaj, ter jih celo bodrili.

K banu!

V soboto so rudarske žene izvedele, da se v Laškem mudi ban dr. Marušič. Rudarske žene so postale takoj k banu posebno deputacijo, ki jo je ban prijazno sprejel in ji obljubil svojo pomoč. Žene so bile z banovim odgovorom zadovoljne. Ban je namreč obljubil, da bo nakazal 40.000 Din podpore za Trbovlje in 10.000 Din podpore za Hrastnik. Baje je ta podpora že nakazana.

Disciplina in red

V Trbovljah vlada vse te dni od petka največji red. Rudarske žene, ki obvladujejo ulice, so zelo disciplinirane in niso potrebne ostre intervencije od strani orožništva in policije.

V ponedeljek ob pol 12 popoldne sta bila klicana trboveljski župan Vodusek in okrajni glavar iz Laškega dr. Kosi v Ljubljano na konferenco k banu. Rezultat te konference še ni znan.

Dunajska vremenska napoved: Nekoliko topleje, jasno vreme, vetrovi.

Zenske skličejo shod

Ženske so že v soboto sklicale za danes ob 3 popoldne javni shod pred rudniško restavracijo. Včeraj je bilo v Trbovljah normalno delo ter so delali vsi »Herrenschichtlerji« in tudi akordanti. Tudi danes je bilo normalno delo v rudnikih. Shod rudarskih žena pred rudniško restavracijo pa ni bil dovoljen. Sicer so prišle ženske iz vseh Trbovelj na glavno cesto ter hotele na shod, vendar pa je oblast razpršila zbirajoče se ženske.

Izredne odredbe oblasti

V Trbovljah sta nabita in razmnožena dva razglaša: En oglaš je izdal okrajni glavar v Laškem dr. Anton Kosi. Ta razglas je datiran 4. julija 1933. Razglas prepoveduje, sklicujoč se na zakon o notranji upravi in na obrtni zakon, vsako zbiranje, shajanje, zborovanje in sestajanje prebivalstva, kakor tudi posameznikov na cestah, trgih in vhodih v rudnike, v javnih lokalih in drugod. Izvzete so le osebe, ki so zaposlene pri delu. Vse točilnice alkoholnih pijač se morajo zapreti ob 20. Po tem času se gosti ne smejo zadrževati več v lokalih, niti se ne sme dajati pijača na dom. Ob 21 se morajo zapreti vsa hišna vrata. Ob tem času mora biti prebivalstvo v svojih stanovanjih, katera ne sme zapustiti do 4 zjutraj drugega dne, izvzemši osebe, ki so zaposlene pri rudniškem delu in pa v zelo važnih in nujnih ter neodložljivih primerih. Prestopki te narabe, v kolikor ne spadajo pod naredbe kazenskega zakonika in zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi ali druge zakone, se kaznujejo po zakonu o notranji upravi z denarno globo 500 Din.

Kapitulacija „führerja“ pred Dollfussom

Hitler ponuja spravo!

Dunaj, 5. julija.

Berlinska oficijozna »Aussenpolitische Korrespondenz« je priobčila zanimiv članek, ki je zbudil na Dunaju občo pozornost. Ta članek ne pomeni nič manj kakor to, da je Hitler uvidel, da Dollfuss ne bo ukrotil in da si želi sporazuma. Najprej hvali Avstrijo, čes, da je po svojih najnovejših odredbah napravila velik korak na poti k avtoritativni državi, kakor so to Italija, Rusija in Nemčija, in kakor se poskuša to sedaj tudi v Franciji in Angliji.

Potem piše Hitlerjev organ, da čisto lahko obstojata dve nemški neodvisni državi, v katerih pa naj bi bila na krmilu ista stranka. Dejstvo, če se prizna Hitlerja kot Führerja narodnega socializma, ki kot socialni in kulturni pokret ne pozna deželnih meja, prav nič ne škoduje neodvisnosti Avstrije. Nemčija že z ozirom na pakt četvorice absolutno ne misli na politično priključitev Avstrije k nemški državi.

List potem hvali pokojnega Seipla in priznava, da Dollfuss ubira njegove stopinje. Seipel je prvi naglašal, da je potreba, da vse nemarksiistične sile združeno premagajo marksizem. Nemčija odobrava vse Dollfusove ukrepe, ki imajo namen, ustvariti na gospodarskem in socialnem polju revolucijo v smislu fašizma. Zato pač ni nobenega vzroka, da ne bi Dollfuss sprejel kot svoje sodelavce avstrijske narodne socialiste, ki imajo na svoji strani gotovo eno tretjino avstrijskega prebivalstva...

Odgovor Avstrije:

Izključeno!

Ta članek so v Avstriji sprejeli kot kapitulacijo Hitlerja, kar v resnici tudi je. Hitler je uvidel, da je avstrijsko grozdeje prešlo in da polom njegove politike proti Dollfussu grozi njegovemu pre-

Ali bo prišlo do konkordata ali ne?

Vatikan je stavil svoje protipredloge

Berlin, 5. jul. V nasprotju z dosedanjimi vestmi javljajo, da pogajanja glede konkordata med Nemčijo in Vatikanom niso tako blizu zaključku, kakor bi morda v Berlinu želeli. Dejstvo je, da je Vatikan stavil svoje protipredloge, ki jih vsebuje 32 členov pogodbe, ki naj bi se sklenila. Najbolj delikatno je vprašanje vzgoje mladine, kakor tudi katoliške akcije; nadalje stavi Vatikan posebne zahteve glede vajenskih organizacij. Hitlerjevce je presenetilo, da je Vatikan prišel na dan z večjimi zahtevami — vsaj v Hitlerjevih vrstah tako zatrjujejo — kakor jih je stavil svojčas Mussoliniju. Berlinski tisk se postavlja na stališče, da ne more Nemčija dati Vatikanu večjih koncesij, kakor jih je dala fašistična Italija v lateranskem sporazumu. Kakor znano, ugovarja na to Vatikan, da je položaj med Nemčijo, ki ne more ničesar dati v zamenjo za koncesije Vatikanu, drugačen, kakor je bil po-

Medtem, ko se Papen pogaja z Vatikanom

Hitlerjevci preganjajo duhovščino

Karlsruhe, 5. julija. AA. Kakor poroča nacionalno socialistični organ »Der Führer« je policija aretirala nekega župnika čes, da je sovražno nastopal proti hitlerjevstvu.

Kardinal Faulhaber zastražen!

Dunaj, 5. julija. AA. Heimwehrovski organ »Wiener Mitagsblatt« doznava iz Monakovega, da je kardinal Faulhaber pod nadzorstvom hitlerjevskih čet, ki stražijo njegovo palačo noč in dan. Kardinal se lahko gane iz palače le tedaj, kadar mu hitlerjevci to dovolijo, in še tedaj ga spremljajo člani napadalnih oddelkov.

V isti zadevi priuša »Journal des Debats« brzojavko iz Berlina, po kateri je moral Hitler osebno in energično intervenirati, da niso nacionalno socialistične čete aretirale monakoveškega nadškofa kardinala Faulhaberja in bivšega kanclerja Brüninga, kar bi imelo za posledico takojšnjo prekinitev že tako dovolj težkih pogajanj z Vatikanom zaradi konkordata.

ali z zaporom od 1—6 dni. Naredba je takoj veljavna.

Odredbe za nujno odpomoč

Trboveljski župan pa je izdal razglas o rezultatu seje na kraljevski banski upravi. Te seje so se udeležili zastopniki banske uprave, rudarskega glavarstva, okrajnega glavarstva v Laškem, TPD, cestnega odbora in trboveljskega županstva. V razglasu se objavlja: »V teku tega tedna se bo delalo v revirjih TPD en dan več kot je bilo razglašeno, to se pravi 4 dni. Trboveljska premogokopna družba bo izvršila razen normalnega obrata še zemeljska dela. Zaslužek bo približno 100.000 Din, pri teh delih pa bo zaposleno izključno delavstvo TPD. Banska uprava je dala na razpolago Trbovljam 40.000 Din in Hrastniku 10.000 Din za najnujnejšo prehrano najbolj bednih rudarskih otrok in družin. Banska uprava bo v teku tega tedna začela z javnimi deli na cesti Trbovlje—Marija Reka—St. Pavel. Zaposlenih bo, kakor pravi razglas 200 do 250 delavcev. Pri teh delih bodo prišli v postev le rudarji. Nekateri samci bodo zaposleni pri gradnji ceste Litija—Radeče in pri razširjanju ceste Celje—Zidani most. Na temelju občinskega proračuna za letoš bo v teku letošnjega leta izvršena delna regulacija potoka Bobenj in bo zgrajen most v Hrastniku.

TPD je dalje zagotovila, da ob določenih dneh praznovanja ne bo več producirala premoga, kolikor ne bo zvezano z vzdrževanjem dela in se bodo sihi pravično razdeljevali med delavstvo ter bo izključena protekcija posameznikov.

Delavstvo je namram tem obljubam zelo skeptično in napetost ni ponehala.

stihu v Nemčiji. Zato ponuja sedaj lojalno zadržanje Nemčije in spoštovanje avstrijske neodvisnosti pod pogojem, da bi Dollfuss napravil koalicio z nazisti. Toda za to je danes že prepozno.

Avstrijski oficijozni »Telegraf« pravi, da Avstrija pozdravlja prizadevanje Hitlerja, ako hoče popraviti odnose med Avstrijo in Nemčijo. Ako pa namerava Hitler na ta način doseči spremembo notranjepolitičnega kurza v Avstriji, potem se zelo moti. Zbližanje ali celo koalicio med krščanskimi socialci in avstrijskimi hitlerjevci je izključena. Odnosaj med Avstrijo in Nemčijo se morajo urediti tako, da ne bodo pri tem prišli absolutno nič v postev odnošaji med Dollfussovo vlado in avstrijskimi nazisti.

Dollfuss: „Prekasno!“

Dunaj, 5. jul. Kancler Dollfuss, ki so ga časnikarji vprašali za mnenje o Hitlerjevi ponudbi, se je pokazal zelo rezerviranega in je dejal, da ne ve, v koliko izraza ta članek sodbo nemških vladnih krogov. Vendar ima pa vtis, da je nemška ponudba nekoliko kasna, da bi mogla Avstrija nanjo pristati. — V tukajšnjih krogih naglašajo, da predstavlja ta članek novo metodo vmešavanja v avstrijske notranje zadeve in zato sprejemajo to berlinsko gesto z veliko skepsjo.

Starhemberg: „Slabši od boljševikov!“

Dunaj, 5. jul. AA. Vojni minister Vaugoin je imel v Klosterneuburgu govor, v katerem je ostro obsodil uvedbo koncentracijskih taborišč za katoličane v Nemčiji. Dejal je, da so kristjani že pred 2000 leti prelivali kri za svojo vero in zato se tudi nazizem ne bo posrečilo ubiti katoliške vere. — Za Vaugoinom je govoril knez Starhemberg. Med drugim je rekel: da je nacionalni socializem slabši od boljševizma in mora izginiti kakor marksizem.

ložaj med sv. stolico in fašistično Italijo, ki je pristala na rešitev rimskega vprašanja.

V konkordatu naj bi bile tudi določbe glede katoliškega tiska. Jasno, da ni moglo biti med pogajanj govora o tem, naj Vatikan privoli v razpust centra, saj je splošno znano, da se Vatikan noče nikdar vezati na politične stranke, pa naj si bodo tudi katoliške, toda on tudi ne more privoljevati v kakšen razpust. Tu bodo zdaj proučili vatikanske predloge in nato sporočili svoje mnenje v Rim. Von Papen ostane še nekaj dni v Rimu, brzkone do konca tedna. V Rimu se mudi tudi nadškof iz Freiburga im Breisgau dr. Gröber, ki se tudi udeležuje pogajanj. V Hitlerjevi okolici zatrjujejo, da želi tudi Hitler, da bi prišlo do konkordata, toda vse kaže, da smatra kancler konkordat med Vatikanom in fašistično Italijo za precedent, ki ga hoče izbrabiti v svojo korist.

Odredba vittenberškega škofa

Württemberg, 5. jul. tg. Wittenberški škof je poslal svojemu duhovništvu okrožnico, v kateri prepoveduje v cerkvi vsako politično izjavo ter vsako kritiko novih notranjepolitičnih razmer v državi. Tudi v privatnem življenju se morajo zadržati duhovniki napram režimu korektno. Katoliška cerkev, ki je doslej vedno spoštovala zakonsko oblast, priznava tudi sedaj zakonito nacionalnosocialistično vlado.

Smernice katoliškim listom

Monakovo, 5. julija. Katoliška tiskovna zveza (Der katholische Presseverein), ki ima v rokah mnogo listov na Bavarskem, je izdal na vsa uredništva, ki so mu podrejena, smernice glede orientacije v novih političnih razmerah. Zveza zahteva od listov, da takoj prekinijo vse zveze s političnimi strankami, kolikor so sploh obstojale in da se takoj prilagodijo sedanjim razmeram. Dolžnost listov je, da se zavzamejo za politiko sedanjega vladarja, ki se pogojuje za narodno osvoboditev nemškega naroda nadalje za ureditev državne avtoritete.

Proti
zobnemu
kamnu

SARGOV

KALODONT

Kongres jugosl. katehetov v Zagrebu

Zagreb, 3. julija.

Iz cele Jugoslavije so zbrani te dni v skupni katehetski družbi v Zagrebu, da preskušajo aktualna vprašanja in veroučno vprašanje, da se posvetijo in iščejo skupnih stikov, da si izmenjajo misli, da si določijo enotne smernice v vzgojnem delovanju, da se navzamemo novega ognja za svoj visoki in velevažni poklic.

S klicanjem sv. Duha in s skupno sv. mašo, ki jo je opravil nadškof dr. Anton Bauer, so zborovalci pričeli v ponedeljek zjutraj svoje konference, ki so razdeljene na cele tri dni. Prvi govor, ki ga je imel msgr. dr. J. Gunčević, prof. katehet v Zemunu, je bil namenjen kateh. tovaršem samim. V jedrnatem, s citati iz sv. pisma prepletenem razmišljanju je pokazal, kako naj preveča dihi božji katehetovo osebnost in vse njegove napore v šoli.

Otvoritev kongresa je potekla brez običajnih formalnosti. Kanonik in univ. prof. Stj. Bakšić je kot predsednik »Bratovščine za poučevanje krščanskega nauka« *ki so jo oživotvorili v zagrebški nadškofiji, pozdravil vse navzoče, osobito Slovence, in naglašal, kako koristno in naravno potrebo je, da se od časa do časa snidejo vzgojitelji in veroučitelji naše mladine, saj so časi tako težki. Poleg gospodarske krize tajejo naše ljudstvo razne nesreče in nevarnosti: širi se nevarni in brezumni komunizem, valovi pohujšanja pljusajo na mladino od vseh strani, slabo čtivo, pretirani sport, telesna kultura z zanemarjanjem duha — in še marsikaj moramo smatrati kot oviro vzgoje za plemenitost srca. Marsikateri katehet takorekoč omaga pod težo negativnih vplivov, zato je prav, da išče pomoči in sveta pri tovariših, pri skupnih sestankih, kjer se nasrčemo novih moči za novo delo.*

Nato se je konstituiralo predsedstvo kongresa. Kot predsednik je bil z vzklicem pozvan dr. Mirt, kanonik in vodja dijaškega konvikta v Mariboru, ki je predsedoval, ko so bili na vrsti slovenski referati. Načelnik katehetske sekcije BKN, profesor katehet dr. Janko Oberški, je vodil druge referate. Kot častni predsednik je bil imenovan prof. kanonik dr. Gr. Pečjak iz Ljubljane. Tajniška mesta so zasedli izvoljeni gg. svetnik Čadež, tajnik »Društva katehetov v Ljubljani«, prof. J. Bogovič, predsednik katehetskega društva v Mariboru, prof. Ferdo Heffler, urednik »Krščanske škole« *v Zagrebu in prof. Krsto Stojić iz Šibenika.*

Kot prvi referent je nastopil G. Butorac, prof. v Kotoru. Njegovo predavanje o »važnosti verske in pravne vzgoje v nasprotju z modernimi strujami« *je bilo nadvse aktualno. Pokazal je, kako težko, dasi dostikrat skrite rane, ki razjedajo in uničujejo zdrava krščanska načela med našo doraščajočo šolsko mladino. Kako pobijati indiferentizem, kako razpršiti nevarnost marksizma, kako temperirati pretirani razmah za telesno kulturo, kako razjasnjevati druge moderne zablode, vse to je referent točno razsvetlil, kar je zbudilo dolgotrajno debato.*

Prav tako razgibno je vplival s svojim izredno zanimivim in uvaževanja vrednim govorom prof. Bogovič iz Maribora. Naslov njegovemu referatu je bil: Psihološke dispozicije sodobne mladine. Vzgoja dela vseh pogrešuje prav vsled tega, ker ta in oni prav ne presodi duše in notranjih bojov in konfliktov, s katerimi se dostikrat bori mlad dijak. Mnogokrat se preveč goji intelektualizem na škodo vzgoji volje, ki jo treba pravilno voditi. Potrebujemo knjižic, poljudnih in primernih za mladega človeka, ki ga begajo razni dvomi, zmedena tovarišija; treba ljubezni in potopitvenja, osebnega razgovora z dijakom.

Pisma Primskovskega gospoda

XVI

Stare in nove reči

Ljuba Filomena, da si mi zdrava!
Danes je grdo vreme, ti bom kaj pisal... Neki gospod na Dunaju je prav slabo šlo, 15. listopada mi je poslal sladkornih stvari in se mi zahvalila, ker ji je mož postal zopet dober. Prej je rekla, da je mož tako oduren, da ga ne bo moč prenašati. Pisal sem ji, da naj se z mojo mašo sklene. Rekel sem ji, da jaz začnem maševati, ko solnce vziđe in da naj reče: »O, ko bi gospod mene v spomin vzel pri sv. maši!« *Seveda ne vem, katera duša želi, da bi jo pri sv. maši vzel v spomin, pa vendar imam pri sv. maši namen, da bi pomagal Bogu tistim, kateri bi se mi radi priporočili v priprošnje. To pa pomaga in tej gospi je tudi pomagalo. — Bila je neka mlinarica, ki mi je tožila svoje naglobe, pa sem ji rekel, da naj to željo obudi, ko solnce vziđe, da bi jo pri sv. maši vzel v spomin, pa bo prišla v moj spomin, ker pravim: »Bog pomaga tistim, ki bi se mi radi v priprošnje priporočili, ko bi tukaj bili.« *In tako pridejo v moje priprošnje. Od tistega časa se je mlinarica na bolje obrnila. — Neka druga je tudi bila, ki sem ji prav tako svetoval in ji je bilo tudi pomagano, kakor zdaj tej gospi... Seve, želja mora biti dobra in Bogu dopadljiva. Tukaj ne smemo želeči, da bi Bog nagnjenju sedmih glavnih grehov stregel. V nas tiči to nagnjenje; pa moramo Boga prositi, da bi to nagnjenje v nas zatrl, ne pa, da bi ga prosili, da bi on temu nagnjenju v nas stregel!...**

... V stolp pojdi in doli skoči, pa se precej ubijes; špirit pij, pa se tudi ubijes in umreš! boš moral, pa nekaj kesneje... Ubijavec je veliko med ljudmi, ker so ljudje velikokrat vzrok smrti svojemu bližnjemu. Tega greha je veliko na svetu. Mož ubije svojo ženo, ki jo žali, da zbolí in umrje...¹

¹ Potem pripoveduje H. o nekem pijancu, ki je bil na tem, da kmalu umrje, in pravi o njem, da bo sam svoj ubijavec.

² Sleda razna gospodarska navodila in nekaj drugih stvari

Govor bo v celoti objavljen v slovenskih in hrvaških glasilih.

Mnogo živahnosti in razgiba so zbudili referati o učnih načrtih za razne kategorije šol. Slovenci smo v tem oziru na boljšem, ker že imamo točno izdelan in natisnjen podroben in vzgojni učni načrt za osnovne, meščanske in nižje srednje šole. Zborovanja se je udeležil tudi pom. škof Premuš; biskup dr. Njarađ je poslal pismeni pozdrav, ker je bil zadržan.

2. dan

Zagreb, 4. julija.

Najbolj privlačna, ker časa primerna razprava je bila poverjena prof. katehetu dr. Marjanu Doklerju iz Ljubljane. Imel je nalogo razložiti bistvo liturgičnega gibanja in pokazati, kako v to gibanje uvesti mladino naših šol, da bo aktivno sodelovala v liturgiji. Navezal je svoje razmišljanje na delovanje slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, katerih god smo prav sedaj praznovali. Z uvedbo slovenskega bogoslužja in slov. obrednega jezika sta približala oltar ljudstvu, ljudstvo oltarju.

Malo je vernikov, ki bi se udeleževali najsv. liturgičnega opravila, svete maše, tako pravilno in na popolni način, kakor so to prakticirali katoličani prvih stoletij, ki so z mašnikom molili, darovali in se udeleževali daritvene večerje (sv. obhajila). Liturgično gibanje in z njim v zvezi evharistično gibanje ima namen, da bi se ta pravilna udeležba pri presv. daritvi obnovila. To delo naj podpira tudi katehetov pouk v šoli. Predavatelj je nato razjasnjeval, kako bi se dalo to izvršiti v posameznih skupinah naših šol — do najvišjih oddelkov, ki se njih gojenci privajajo na »recitirano mašo« *in na skupne molitve z mašnikom.*

Liturgično gibanje je odlično oživotvorenje tega, kar obsegajo zahteve delovnega principa v šolskem obratu. Delovna šola kliče in zahteva: Več aktivnosti v šoli, več združevanja v življenjem! Verski nauk ne sme ostati neizrabljen.

Prof. katehet dr. Kalaj, svečenik uniatskega (grško-katoliškega) obreda je kot referent zelo zanimivo orisal liturgijo svet euharistije po istočnem obredu ter sproti označeval, kako se verniki živo udeležujejo z mašnikom vred sv. daritve.

Oba govornika sta prav posebno podčrtavala, kako koristno in potrebno je mladini dopovedovati, da sta blagovestnika sv. Ciril in Metod že v 9. stoletju globoko umevala pomen domačega jezika in ga uvajala v bogoslužje, pa tudi to, da ju je papež sam podpiral v tem stremeljenju.

Na dnevnem redu so nato bili še številni referati, na videz manj zanimljivi, po besedi soditi manj pomenljivi; ali predavatelji so se znali tako poglobiti v vsebino, da so pričarali marsikaj novega in uvaževanja vrednega na dan. Tako smo se prepričali kako more popolno umevanje cerkvene umetnosti krasno služiti podvigu estetske in verske odgoje. (Predavanje prof. kateheta dr. Matije Markova iz Varaždina.) Resnica, ki jo je dokazal, je izražena v kratki rečenici: »Umetnost pomaga veri, vera umetnosti«.

Prav posebno je elektriziral poslušalce katehet Ivan Kokot iz Samobora, ki je obravnaval temo: Cerkevna glasba in cerkevno petje kot vzgojno sredstvo. Petje naslonjeno na cerkevno liturgijo je integralni del službe božje. O liturgičnem petju velja znan rek »Bis orat qui cantat«*. — Liturgijsko cerkevno petje je dvojna molitev. Po lepi, pravilni in ganljivi cerkveni glasbi je že marsikdo našel pot k cerkvi Kristusovi.*

Govornik je nato ocenjeval in razjasnjeval bistvo gregorijanskega koral, ki mu gre prvenstvo

... Kako prav je, da me oče ubogajo, da tako zelje sade, kakor sem jaz rekel. Kateri sade zelje, kakor jaz velevam, imajo dosti in lepega zelja, kateri se pa stare trme drže, tako rekoč nič nimajo; še takega zelja nimajo, kakor smo ga mi preiščeni pokladali. Nekateri človek je svoje glave; ima tako bučo, da, ko bi se imel z bikom bosti, bi ga užugal. Ni vse staro dobro, ne. Ko bi se ljudje vedno starega držali, bi še zdaj z vejo orali... Po starem bi še zdaj ne bilo ne železnice, ne brzojava, ne drugih koristnih reči. Ko bi bilo vse po starem, bi šli ljudje na konec sveta, solnce in mesec s kolmi doli zbijat. Je že prav, da staro ohranimo, kar je dobro; če pa kaj novega pride, kar je bolje ko staro, moramo staro prepustiti in se novega prijeti. Samo nove vere se ne smemo poprijeti; stara vera, stara dvajsetica, staro vino: to je vse dobro, drugo staro pa ne vse.

Zdaj v adventu bo pri nas rožnovenska pobožnost... Pridi k meni! Po božiču pojdeva v L. in v tisto hišo, kjer straši...

Le pridi me obiskat, se bova kaj pogovorila. Jaz sem že star, sem veliko videl, slisal in skusil; to ti bo prav prišlo in še drugim okoli tebe in za teboj, ko te ne bo več na svetu. Niso vse besede moje sv. evangelij, pa vendar so blizu resnice... Jaz imam rajši eno resnico ko 10 golinarjev denarja. Resnica me bo varovala, da v trpljenju ne zaidem... Vednost je več vredna ko denar. Zlata postelja je lepa, pa bolniku ne prežene bolezní, vednost pa. Nemški cesar je star, njegov sin pa ima raka v grlu. Je sicer bogat, pa če kepo zlata priveže na vrat, mu ne bo nič pomagalo... Pravijo, da mu mislijo vrat prerezati in raka izrezati. Pa to je nevarno, ker se zna raka prisaditi in to ga bo prej spravilo kot rak sam. Ko bi hotel iti v Lurd na božjo pot! Tam se gode čudeži, toda on je luteran in tega ne bo storil.³

No, zdaj pa zdravi bodite, dokler se ne vidi mo in še dalje!...

19. 11. 1887.⁴

³ Nato pripoveduje H., kako je lurska Marija čudežno ozdravila neko francosko dekle.

⁴ Brez podpisa.

no mesto v cerkvi. Nato je razložil, kaj je soditi o klasični polifoniji, o modernem cerkvenem petju s spremljevanjem glasbil, končno je proslavljal in navduševal za ljudsko petje, a ne toliko v našem pojmovanju, marveč za liturgično ljudsko petje, ki je na Hrvatskem tu in tam še močno razvito. Zahteval je, naj se v vse cerkvene molitvenike in pesmarice uvedejo liturgični teksti, katehetje pa naj z njimi seznanijo mladino.

Po ogledovanju zakladnice zagrebške prvo stolnice v popoldanski uri je sledila konferenca gospodov iz zagrebške nadškofije, kjer vpeljujejo po obširnih župnijah z mnogimi tisoči vernikov posebne odseke Bratovščine krščanskega nauka, v katerih se udeležujejo s poučevanjem mladine v verskih naukih tudi dobri lajki.

Strele ubija

Mokronog, 3. julija 1933.

Danes popoldne okoli pol 2 se je pripeljala ne preveč huda nevihta od Jevnice gori v naš kot. Le parkrat je treščilo, dežja je bilo malo, v

Poglabljanje Ljubljane

Ljubljana, 5. julija.

Komaj je vreme le malo popustilo v svoji cimerikavosti, je poglabljanje Ljubljaničine struge in betoniranje dna v velikih skokih napredovalo. Ljubljanska gradbena družba, ki so ji povodnji in deževja v zadnjih dveh mesecih delo silno ovirala, je delo pospešila in tako organizirala, da gre res lepo od rok. Vodstvo nadzorstva pri gradnji ima banovinski višji inšpektor g. ing. Petrič, za

dobri uri je bilo končano. Arkotova mati v Martinjvasi se je čudila, ker ni prišla domov 36 letna hči Marija. Po dežju jo je šla mati iskat na njivo, našla je pa v krompirju samo motiko. Par korakov v stran je pa ležala mrtva hči Marija pod malo smrekico. Šla je tja vedrit, pa jo je strela ubila. Drevo je nepoškodovano, dekle je pa po hrbtu vsa ožgana, gorenja obleka je cela, spodnja pa ožgana. Ta dogodek je močno pretresel vse ljudi.

Najstarejša Škalčanka umrla

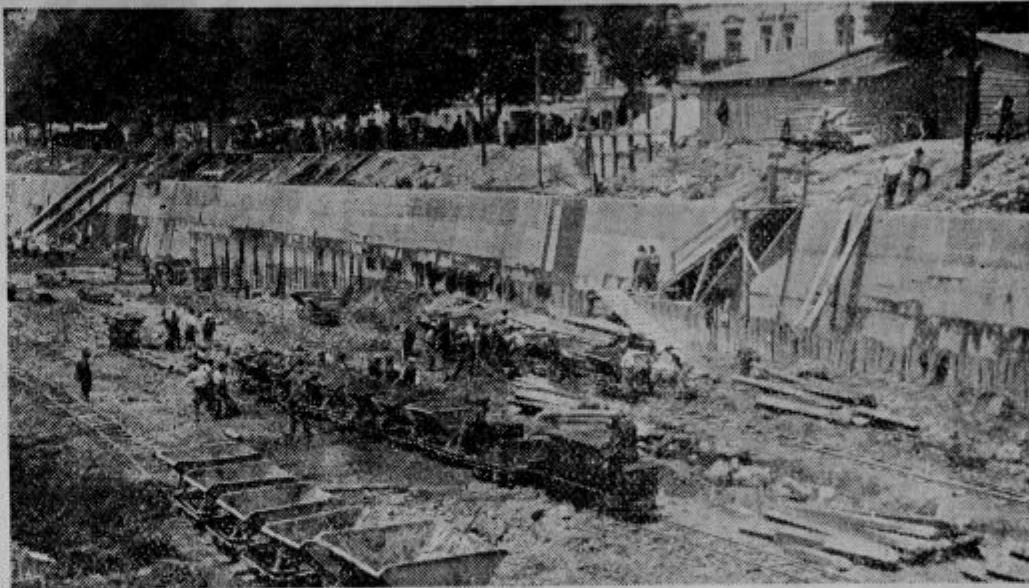
Škale, 4. julija.

V torek se je na škalskem pokopališču zaprl grob Terezije Blekaceve, 92letne Koševce mame. Visoka so bila njena leta in dolga je bil večer njenega življenja, a kljub temu je smrt vse pretresla. Saj je bila do zadnjega izredno dobro ohranjena in sveža. Marsikdo ji je pri odmerjanju let prisodil veliko manj. Kar smejala se je svoj obćudovalcem: »Sem še krepka in še ne mislim na grobi«.

Zdaj je pa odšla. Odšla je z njo priča življenja skoro štirih šalskih generacij. Šest škalskih dekanov je doživela in 57 kaplanov. Bila je Slomškova birmanka in je vedela o njem mnogo povedati. Odlikovala jo je izredna prožnost duha in spomin. Njeni podatki o zgodovinskem gibanju Šalske doline so bili za čudo točni in številni.

Blag ji spomin!

ogled po strugi, kjer odkopavajo grušč in blato.

Gradbeni urad oziroma terensko sekcijo pa nadzoruje g. ing. Pogačnik. Vrhovno vodstvo pri vseh delih v Ljubljani ima priznani statik Ljubljanske gradbene družbe, g. ing. Dimnik Stanko, izkop in betoniranje vodi stavbenik g. Hronek Josip.

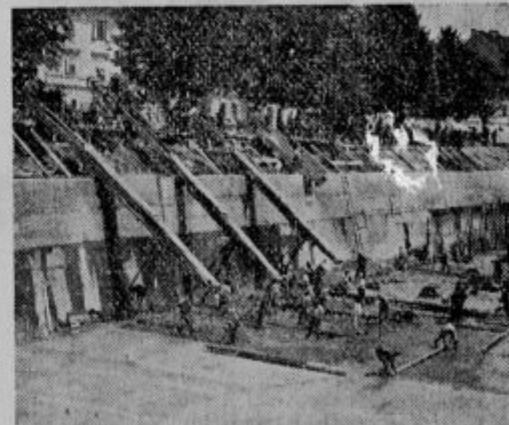
Pri betoniranju, ki je zaključek vseh pripravljanih del, je vedno lepo število gledalcev, ki se čudijo, kako se vsem mudi. Na levem bregu stoji 3 stroji za mešanje betona, ki kar tekmujejo med seboj. Dva tovorna avtomobila jim sproti dovajata gramoz za beton in za posipanje po blatnem dnu. Ker je betonirano dno debelo 40 cm, struga pa široka okrog 23 m, gre na tekoči meter betoniranega dna dobrih 9 kubičnih metrov betona. Iz mešalnih strojev se vsipa beton po treh koritih v strugo, kjer ga razvažajo s samokolnicami. Po krajšem četrtem koritu pa vsipajo gramoz, s katerim pokrivajo blatno dno. Doslej betonirano dno meri v dolžino že 188 m. Ta dolžina je bila betonirana v 12 delovnih dnevih, ki pa so radi deževja razdeljeni na tri mesece. Rekord v betoniranju je bil dosežen v ponedeljek, ko je bilo zabetoniranih v dolžino nekaj nad 25 m dna. Ta dan so mešalni stroji namešali 230 kubičnih metrov betona in delali od petih zjutraj do 8 zvečer. Dno betonirajo v pasovih, ki so običajno široki po 4 m, vendar betonirajo navadno po dva ali tri take pasove hkrati. Obrežni zid, ki je visok dobrih 5 metrov in pol, stoji na nogi, ki gleda 1 m v strugo. Na to nogo se priključi betonsko dno, tako da nastane, potem, ko je dno betonirano, velikansko betonsko korito, ki meri v širino okrog 25 m, v višino pa 5 in pol metra. Ker puščata jezova pod trimostjem nekoliko vode, jo črpa manjša črpalka nad jezom v sredi struge v korito, po katerem odteka ob zmajskem mostu v jarek ob obrežju. Druga črpalka pa črpa talno vodo in vodo, ki jo pušča obrežno zidovje iz najnižjih mest, kjer pripravljajo dno za betoniranje; če pa je treba, pomaga še ročna črpalka. Danes so tudi zabili meter globoko pod betonsko dno zagatno steno čez vso strugo zato, da bo zadržala talno vodo, ki bi sicer vedno bolj zamakala strugo na mestu, kjer betonirajo dno.

Dotekajočo vodo ustavljata dva jezova pod trimostjem, zaradi večjih nalivov pa je še v strugi, nekako v sredi med franciskanskim in zmajskim mostom še en jez iz ilovice. Jezova pod trimostjem ustavljata vodo, ki jo pušča zapornica v Trnovem, močna črpalka, montirana na obrežnem zidovju med spodnjim in srednjim mostom pa črpa dotikajočo vodo v zbiralni kanal, ki gre za levim obrežnim zidovjem in se pri šentpetru izliva v že poglabljeno Ljubljaničino strugo. Jez ob levem bregu bodo v kratkem povišali, tako da se bo voda v strugi nad trimostjem močno napela. V tem delu struge bo stala voda tako visoko, da bo sama odtekala skozi začasno prebite odprtine v oba zlivalna kanala za levim in desnim obrežnim zidom. Ker bo na ta način odtekalo na sekundno okrog 300 litrov vode, se voda v strugi nad trimostjem ne bo mogla usmrediti, pravtako pa bo

ter razmočena za nekaj dni; delo pa bi zopet zastalo.

Odkopavanje grušč in blata iz Ljubljaničine struge gre sedaj hitro izpod rok. Na treh tirih v strugi in s 140 vozički izvozijo iz struge na dan povprečno 800 vozičkov grušč, kar da okrog 650 kubičnih metrov. Ko je bila proga najdaljša, so merili tiri okrog 5 kilometrov. Vozičke prevažajo iz struge do Ravnikarjeve jame z 2 lokomotivama in 5 motorji na plin, oziroma bencin. Z izkopanim gruščem je doslej zasuta že prva tretjina Ravnikarjeve jame in gotovo je, da bo ob koncu zasuta vsa, saj je treba na dolžinski meter struge odpejlati okrog 65 kubičnih metrov grušč.

Od zmajskega mostu naprej bodo odvažali grušč na štirih tirih, dno pa bodo betonirali tako, da bosta stala na vsakem bregu po dva mešalna stroja, kar bo delo zopet pospešilo. Da se bo pa zamuda radi slabega vremena čim manj poznala,

Betoniranje dna.

on grade sedaj po nereguliranem strmim nabrežju, ki se dotika že poglabljene struge, prav strmo rampo, ki bo za šentpetrsko vojašnico priključena na sedanji tir. Po tej rampi bodo še ta teden začeli odvažati grušč, ki leži v tistem delu struge, ki nima več obrežnih zidov. Konglomeratne mote v tem delu struge bodo razbili s pnevmatičnimi kladivi. Grušč pa bodo odvažali z vozički, ki jih bo vlekle po strmi rampi jeklena vrv, katero bo navijal elektromotor. Na ta način bo narastel izvoz iz struge na 1000 vozičkov dnevno, hkrati pa bodo lahko opustili sedanje odvozne rampe, ko bo treba betonirati dno nižje od šentpetrskega mostu.

Pri sedanjih delih delata po dve skupini delavcev. Prva od 4 zjutraj do opoldan, druga pa ves popoldan do 8 zvečer. Pri betoniranju je zaposlenih skupno okrog 60 ljudi, pri odkopavanju pa okrog 140. Pri odvažanju grušč okrog 100 ljudi, poleg tega pa je zaposlenih še lepo število profesionalistov, tako da ima vsega skupaj v Ljubljani zaslužek okrog 350 ljudi

»Tour de France«: Pet minut odmora... Desno Italijan Guerra, zmagovalac tretje etape, levo Francoz Archambaud.

Peklenske strahote bodoče vojne

Osemnajst generalov

v Evropi, Ameriki in na Japonskem je bilo naprošenih — ne da bi vedeli drug za drugega — da povedo svoje mnenje o bodoči vojni. Njihovi odgovori so izšli v posebni knjigi v Londonu in Parizu letošnjo pomlad. Iz njih le nekaj malega.

Pehota pojde v ropotarno

Angleški general Fuller pravi, da bo v novi vojni izgubila pehota skoraj ves pomen; stroj bo nadomestil pešca, kakor je v industriji delavca. Pehota, ki je bila včasih merodajna na bojišču, bo postala tako brezpomembna kakor že pred njo konjenica. Pred modernimi tanki se bo mogla pehota tako malo braniti kakor trava pred kosilnim strojem.

Motorizirane čete in pehota bi se morale že v mirnem času popolnoma ločiti, ker je njihovo premikanje popolnoma različno. Današnje vojske vežbe in življenje v kosarnah je čisto nasprotje tistega, kar moderno vojevanje zahteva. Predvsem je potrebna tehnična izobrazba vojaštva. Namesto v kosarni bi se moral vojak vežbati in učiti v garaži in tovarni. Že v minuli svetovni vojni so se izkazali šoferji, mehaniki, izučeni strojni delavci, z eno besedo: tehniki, kot najboljši vojaki. Potrebni so tehnični specialisti, ne pa neizučena masa, ki more služiti le topovom za brano.

Angleški inženjer Thornton s hčerko. Thornton je bil glavni obtoženec v znanem velikem sovjetskem procesu zaradi sabotaže. Kakor znano, je ruska vlada obsojence te dni izpustila na svobodo — eno izmed znamenj novih, boljših političnih odnosov zapada z Rusijo.

Račun bo plačalo civilno prebivalstvo

Bodoča vojna se bo odločila v zraku, piše angleški major Bratt. Železnice izgube svoj pomen, čim bodo vse čete motorizirane. Tudi topniško najmočnejša armada na zemlji ne bo mogla preprečiti, da sovražno zračno brodogeje ne bi preletelo njenih postojank in udrlo v obrambno ozemlje. Sovražno letalstvo se za njene postojanke, za njene trdnjave in železniška križišča najbrže sploh ne bo brigalo, marveč bo naperilo vso silo svojega napada naravnost na življenska središča: ve-

Msgr. Tong, prvi škof anamskega cesarstva (Anam je pod francoskim protektoratom), ki je te dni v Rimu prejel škofovski posvečenje.

lemesta in veleobrate, rudnike, tovarne, mline itd. Vztrajnost civilnega prebivalstva bo odločala v prihodnji vojni, ono bo plačalo največje vojne žrtve. Najbrže se zračna brodogeja niti medsebojno ne bodo napadala, marveč skušala ponesti smrt in uničenje le nad mase sovražnikovega civilnega prebivalstva.

Ozračje bo bruhalo ogenj

Švicarska kemičarka dr. Gertrud Woker opisuje bakteriološka in kemična sredstva bodoče vojne. Med drugim navaja zažigalne bombe, ki razvijajo, kakor hitro zadenejo ob trd predmet, 3000 stopinj vročine. Jekleni tok te bombe, ki tehta samo 1 kilogram, se v ognju stopi in razlije kakor žareča lava, sežigajoč vse, kar doseže. Potem so druge, težje bombe, ki globoko prodirajo v zemljo in ustvarjajo v njej plameneča ognjišča, kakor bi zemlja sama gorela. Te bombe imajo nalogo, da uničijo vodovode, plinske napeljave in podobne naprave. Malo letal zadostuje za prenos potrebnega števila bomb, ki morejo vpepiti največja mesta.

Dруг nov bombni tip so takojimeno »berlinske bombe«, ki morejo v območju 800—1000 metrov svoje eksplozije uničiti vsako živo bitje.

Obramba nemogoča

Misel, da bi bilo mogoče velika mesta Pariz, London ali Berlin kakorkoli zavarovati pred zračnimi napadi, je popolnoma prazna. Nove bombe so tako močne in neodoljive, da so zanje najumnejše zamišljena skrivališča brez pomena. Če ceste bodo v trenutku v plamenih. Kako naj dospo begunci iz zavetišč skozi goreče razvaline zopet na plano, če jih strupeni plini sploh že preišo umorili?

Zračna brodogeja nevidna

Nedavno so se nad Londonom vršile nočne zračne vaje z letali, ki so na poseben način pleskane. V svitu najmočnejših žarometov je bilo mogoče od 250 sodelujočih letal odkriti samo 16, ostala so bila zaradi svoje barve docela nevidna, dasi so letela čisto nizko.

Plinska smrt

Med plini, ki so pripravljeni za bodočo vojno, so taki, ki čisto neopazno proniknejo v telo in se žrtvi zave, kaj se je z njo zgodilo, šele v trenutku smrti. Plin »zelena trava« povzroči, da človek na suhem utone. Pod učinkom tega plina potegnejo kapilarne krvne cevi v pljučih vso vodo vase, tako da pljuča v tem dotoku vode dobesedno utonejo. Dogajanje je isto, kakor če kdo utone v vodi, le da tukaj utone človek v lastni krvi.

Mednarodni predpisi — prazna pena

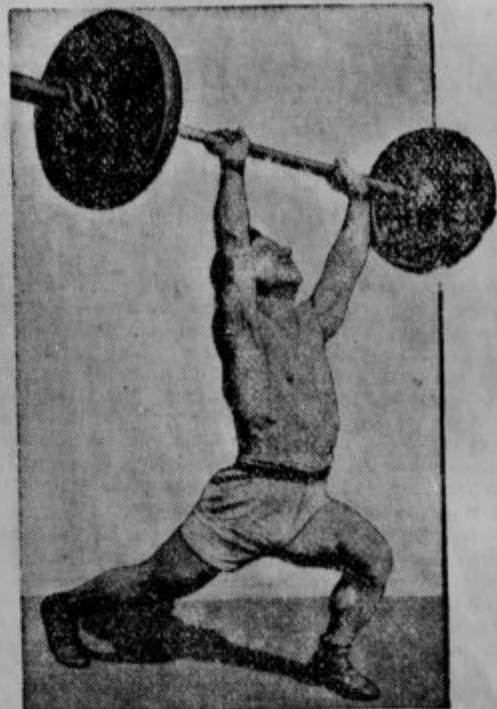
Angleški major Lefebure piše, kako prazne so nade, da bi se kak narod v odločilnem trenutku, ko bi šlo za biti ali nebiti, držal mednarodnih predpisov in da bi se dala s samimi predpisi preprečiti nečloveška bojna sredstva. Plinske maske bodo malo pomagale, ker prodirajo današnji plini tudi skozi maske. Lord Halsbury, vodja oddelka za razstreliva v angleškem vojnem ministrstvu, razpravlja o prednostih »difenzilnarsina«; štirideset ton te snovi bo moglo zastopiti in usmrtiti osem milijonov ljudi, to je celokupno londonsko prebivalstvo. Ameriški general Squier pa se navdušuje za nenevarni plin, ki pogrezne svoje žrtve le v štiriindvajseturno spanje, nato pa jih izpusti iz svoje oblasti in se zopet zavedo. Le žal, da je tako malo nade, da bi se vojujoče armade odločile za uporabo tega blago delujočega plina.

Peš iz Sibirije v Ameriko

Mladi inženir Muravjov, ki je pobegnil iz Rusije in dospel v S. Francisko, pripoveduje, da je peš prekorčal zmrznjeni Beringov preliv. Potreboval je za to pet dni. Morje med Kamčatko in Aljasko je 55 milj široko. Zadnjih pet dni Muravjov ni spal niti pomoči, ker je zelo opešal in se bal, da bo zmrznil. Jedel je samo surovo kito-vo meso, s katerim se je založil, ko je našel mrtvega kita na ledu. V Aljasko je pritalav napol slep. Oči so mu onemogle od solnčnega sijaja na sneženi gladini. Prišel je do kočee nekega misijonarja na Rtu princa Waleskega in moral več dni ostati v postelji. Muravjov je sporočil dopisnikom, da ni bil med političnimi preganjanci. Od kraja je imel pasjo vprego, a v Anadiru je pustil pse, ker je videl, da jih ne more prehraniti. Šel je naprej po ledu sam peš. Ostal je v Nomeu v Aljaski, dokler mu ni podelila vlada Zedinjenih držav dovoljenja za bivanje v S. Francisku, kjer je večja ruska kolonija.

Zakopani zakladi

V časih, ko še ni bilo denarnih zavodov in je gotovino vsak sam hranil, je bil v viharjih časih marsikdo prisiljen, da skrije svoj zaklad v zemlji, sam pa beži. V tem ga je dohitela smrt in zaklad, za katerega nihče drug ni vedel, je ostal v naročju zemlje. Na take zaklade naletijo ljudje slučajno zdaj tu zdaj tam. Tako so našli lansko jesen v Rimu na Via dell' Impero na velik zlat zaklad. To pa seveda v Rimu ni edini slučaj te vrste, saj so tam v vseh dohah pogosto odkrili zakopane zaklade iz davnih stoletij. Tako so ob koncu 18. stoletja našli v neki jami na Foro Romano 835 angleških novcev iz desetega stoletja. Kakor se je izkazalo, je bil to prvi prispevek anglo-saških katoličanov Sv. Petru v Rimu pod papežem Marinom I. (942—946). — Drugi zaklad so našli leta 1899, v hiši vestalk. Vseboval je 397 izvrstno ohranjenih zlatnikov, ki so bili zavezani v bel robec. Bil je to denar rimskih cesarjev iz let 337 do 472. Po vsej priliki je bil zaklad zakopan leta 472., ko je Rim temeljito oplenil barbar Ricimer. — Tretjo najdbo so odkrili, ko so začeli zidati mogočni samostan sv. Anzelma na Aventinu. Sveta stolica je bila ob koncu 18. stoletja kupila v bližini vile malteškega priorata veliko ozemlje, na katerem naj bi se sezidal benediktinski samostan s cerkvijo. Ko so podirali neki starinski zid, so našli na kup starih rimskih cesarskih zlatnikov. Delavci so se domenili, da si zaklad razdele in o njem molče. Toda eden izmed tovarišev, ki se je pri delitvi čutil prikrajšanega, jih je izdal in oblasti so takoj uvedle lov za zlatniki. Posrečilo se jim je ponovno zbrati domalega ves zaklad. Bili so krasni in redki zlatniki Lucija Vera, brata Marka Aurelija, s katerim je delil oblast, a je zgodaj umrl. Zlatniki so bili izvrstno ohranjeni in kakor novi.

Monakovčan Wölper, ki je dosegel nov svetovni rekord v lahki teži: dvignil je z obema rokama 102,7 kg; sam tehta samo 67 kg.

Vročina v Ameriki

Američani ječe pod valom neznosne vročine. Zaradi sončarice je bilo doslej že nad 100 smrtnih slučajev. Do dva milijona ljudi je zapustilo New York in odšlo na deželo.

Mrs. Roosevelt na počitnicah. Prva žena Združenih držav, gospa Roosevelt, je na svojem počitniškem potovanju obiskala tabor brezposelnih deklet. Občevala je z njimi kakor tovarišica in si privoščila v njihovi družbi tudi gugalnico. Mrs. Roosevelt iz celega srca uživa počitnice, ko more biti nepriljena v občejanju, kakor je bila vajena, predno so Američani poklicali njenega moža na predsedn. mesto. Zgoraj: Poletni dvorec Rooseveltovih pri Campobello v New-Brunswicku.

Ludovico Ariosto, eden izmed velike trojice italijanskih epikov, ki je umrl pred 400 leti: dne 6. julija 1533 v Ferrari. Najznamenitejša njegova pesnitev »Besneči Roland« je doživela dozdevno že nad sto izdaj.

Reševalno delo po zračni poti

Rešilni oddelek švedske zračne plovitve je proslavil desetletnico obstoja. Ustanovljen je bil za prevažanje bolnikov in dostavo zdravih prebivalstvu v onih severnih predelih Švedske, ki nimajo nobenih rednih prometnih zvez s kulturnimi kraji. Pri odseku uslužbeni reševalci so povedali o priliki slavnostnega kosila v Stokholmu več smešnih in tragičnih zgodbic iz svojega delovanja. Nekoč je bila poslana z letalom v Stokholm umobolna ženska, ki je sicer ostala popolnoma mirna in prijazna. Med potjo je nenadno pobesnela, pri-

čela razbijati opremo kabine in hotela skočiti skozi okno. Letalec je moral zapustiti krmilo in zvezati nesrečnico. Dvoboj je bil dokaj dolg. Letalo je skakalo v tem času kakor žoga in zamudilo več kilometrov poti... Drug letalec je prejel radio obvestilo iz oddaljene laponske vasi, kjer je nevarno obolela učiteljica. Ko se je prikazal nad vasio in pričel krožiti po zraku, da bi poiskal primerno pristajališče, so se Laponci hudo prestrašili. Nikoli poprej niso videli letala in so bili prepričani, da jim streže po življenju. Vsa vas je takoj naložila sani, napregla pse in pobegnili v zasneženo puščavo. Begunci so odpeljali tudi bojnico... Letalec, ki ni vedel, kaj pomeni ta beg, je zasledoval sani, krožil nad zemljo in kričal beguncem: »Stojte!« A to je še povečalo strah. Laponci so menili, da »je veliki ptič že požrl enega moža in je zopet lačen«. Zatekli so se v bližnji gozd, ki so ga zapustili šele po nekoliko dneh. Medtem se je nujne operacije potrebna učiteljica prehladila in umrla.

»Igrali ste torej v Monte Carlu?«
»Da.«
»Ali ste dobili ali zgubili?«
»Ne eno ne drugo. Igral sem na saksolon.«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; izjavljajski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonka 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Letovišča

HOTEL »HOM«
v Podhodu, Gorje pri Bledu — oddaja penzije od 32 do 40 Din. Odda tudi več sob s kuhinjo.

Vajenci

Kovaškega vajenca
močnega in zdravega takoj sprejme Janez Kralj, kovač, Tomišelj, p. l. g. Hrana in stanovanje v hiši.

Učenci

za modno trgovino sprejem. Event. z oskrbo v hiši. Naslov pove uprava »Slovenca« Maribor pod št. 694.

Službodobne

Zastopnike

išče posojilnice za obisk privatnih strank za zaključevanje posojil. — Poudarba na: »Kreditna zadruga«, Ljubljana, poštni predal 307. — Znamki za odgovor!

Uradnico

samo prvovrstno pisarniško moč, popolnoma samostojno korespondentno, z znanjem slovenske in nemške stenografije, z daljšo prakso, sprejme takoj v trajno namestitev večje tovarniško podjetje v Ljubljani. Zglasiti se je osebnostno s pismeno ponudbo in izpričevali med 11. in 12. uro dopoldne. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7523.

Gradbenega inženjerja

stadičara z odlično prakso v vodstvu gradb. — takoj sprejememo. Ponudbe naj se pošljejo upravi »Slovenca« pod »Silesia« 7588.

Glavni zastopnik

in inkasant z malo kavčijo dobi službo. Ponudbe pod »Zadruga« 7597 na upravo »Slovenca« v Mariboru.

JAVNA ZAHVALA!

Po smrti mojega ponesrečenega sina Aleksandra, ki je bil zavarovan pri »Zavarovalni zadrugi »Croatia«, mi je ta izplačala vso zavarovano glavico, čeprav nisem bil upravičen zahtevati izplačila vsote, ker ni bila premija vključena plačilnemu roku plačana. Dolžnost mi je ugotoviti izredno uvidno postopanje zavarovalnice »Croatia« in se ji kar najtopleje zahvaljujem za kulantno in gotovino izvršeno izplačilo zavarovane vsote brez kakšnega odbitka. Zavarovalno zadrugo »Croatia«, ki je najstarejša zavarovalnica v državi, morem v vsakem oziru kar najiskrenejše priporočati vsem, ki hočejo preskrbeti svoje tudi po svoji smrti.

V Ljubljani, dne 4. julija 1933.

ALEKSANDER WISIAK.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

Pa tudi Rory je molčal. Premišljeval je, kar se je dogajalo v teku dneva. Ko se je spomnil vsega, kar sta govorila s Kathleen, se je vedno bolj kesal, da se je stregel z njenim bratom. Bal se je, da je s tem prepad med seboj in Kathleen še poglobil. Molče je šel proti domu, se tolažil z mislijo na sestanek in razmišljal, kaj ji bo rekel in kako jo prepričal, da ji je zvest.

Conolly je vedel, da Reganovo obnašanje Mary ni ugajalo. Vedel je pa tudi, da bi se v njenih očeh ponižal, če bi ji povedal, da se veseli tega, da je njegov tekmeč bil tepen.

Ker je vsakemu rojilo po glavi vse polno misli, so molčali in tako prišli na razpotje, ko se pot odcepi k O'Moreovi koči. Tam se je Conolly poslovil. Ko je odšel, je Rory prosil Mary, naj nikar materi nič ne pravi o pretepu. »Samo skrbi bi si delala, hasnilo pa ne bi nič. O tem torej ne bomo govorili, niti z mr. De Lacyjem ne, veš, Mary,« je prosil Rory.

»Ampak, dragi Rory, ali ne bo mati zapazila znakov na tebi in sama uganila, da si se tepel?«

»O, saj ni takih znakov na meni, da bi bili sumljivi. Ta nemarni pretepač k sreči ni pustil znaka svoje pesti na mojem obrazu.«

»Kako sem vesela, da ga ni, dragi Rory, zakaj grdo se mi zdi, če je mož od pretepa marogast po obrazu.«

»In če bi imel maroge, ne bi mogel pomagati. Saj veš, Mary, da nisem bil jaz kriv.«

»Vem. Oh, ko sem te videla, da si vstal, mi je srce kar upadlo. Zakaj kar groza me je bilo tistega strašnega,

Auto-motor

Avtomobile ali motocikle

svetovnih znamk, najnovejše modele, nove — pa tudi rabljena vozila — kupite lahko proti hranilnim knjižicam pri avto-tvrdki Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Pojestva

Vilo

eno- ali dvostanovanjsko, z vrtno, vzajem v najem v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Vila ali hiša« 7511.

Hiša

podobna vili, z vinogradom, v dobrem stanju, napredaj za 80.000 Din, v Polčanah. — Poizve se pri g. Šup, Polčane 60. p

Trgovino

z mešanim blagom, dobro ideo, prodam v Ljubljani. Najemnina 500 Din. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7614.

4 stanovanjsko hišo

na lepem kraju v Zgornji Šiški prodam. — Prevzem hipoteke in nekaj gotovine. Naslov v upravi »Slovenca« pod 7611.

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v veliki izbiri najugodnejše in na ceneje trdke Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg 11

Modna konfekcija

Najboljši nakup! A. Prešker, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14

Cvetlični med

pitaneč, prodaja na debelo po 10 Din za kg čebelarstvo Bartolovič, Piškorevci, via Diakovo.

Sladko seno

lanskega leta, prešano, letošnje, neprešano, prodaja celo leto na veliko in malo Amalija Lottspeich, Rimske toplice. 11

Zahvaljujeva se g. dr. Hajnerju,
da je s svojo požrtvovalnostjo in izvršeno operacijo rešil najinemu sinčku življenje.

Viktor in Ljiljka Pochyla

Ljubljana — Jesenice, 5. VII. 1933.

Dijaškim staršem!

Šola »Hajdukovič« opozarja starše, katerih otroci so za kakšno leto izostali ali do ponavljanja razred ali da so izgubili pravico do nadaljnjega rednega šolanja, da jih takoj vpišejo v to šolo, da nadomestijo izgubljena leta.

Obstaja poseben tečaj za dijake, ki niso poglajali ali so padli pri sprejemnem izpitu.

V sami šoli je pensionat pod zelo strogim in skrbnim nadzorstvom profesorjev.

Podrobna pojasnila in vpisovanje ves dan v šoli Kajmakčalanska 58, Beograd VII. Tel. 20-752 (pri Borovem parku).

Pomladite Vaše lice za 10 let

Znameniti zdravniški izum na polju kozmetike.

Sedaj je lahko pomladiti uvelo in ostarelo kožo ter jo napraviti belo in svežo. Znanost je naposled našla element, ki redi in pomlajuje kožo. Če se ta sestavina uvede v kožno tkivo z gladilnimi kretnostmi, ki so prikazane na sliki števil 2, izginejo gube in brazde, zajedalci, razširjene znojnice in vsi drugi nedostatk. Ta nov element, ki kožo redi in pomlajuje, se pridobiva od mladih živali in nahaja se v novi kremi Tokalon. Polepševalno in krepično delovanje te kreme daje koži videz zdravja in mladosti, ki prihaja iz pod kožnega tkiva. Celo najgriše lice postane divno lepo.

Uporabljajte kremo Tokalon, hranilo za kožo rožnate barve zvečer pred počitkom. To sredstvo redi in pomlajuje Vašo kožo med snom. Kremo Tokalon, hranilo za kožo bele barve (brez maščobe) pa uporabljajte

zjutraj. Ta krema beli in napenja kožo, osvežuje Vaše lice za ves dan ter omogoči najboljšo priporočitev pudra.

Bela Vaša polt in pomladitev kože, pa naj bi bila ta poprej v še tako slabem stanju, so uspehi, ki nadkriljujejo celo Vaše najljubše sanje. Iznenadili in očarali Vas bodo.

Ako želite, da Vam bo dete tako zdravo in veselo - dajte mu

Energin

za krepitev krvi, živcev in teka

„Energin“ krepi kri, krepi živce, daje tek in pospešuje razvoj otroka. Otrokom od 5 do 15 let 3 krat na dan po 1 malo žličko okusnega „Energina“.

„Energin“ se dobiva v lekarnah v poliliterskih steklenicah po Din 35.—. S pošto razpošilja Laboratorij „ALGA“ na Sušaku. 3 steklenice „Energina“ Din 112.—, 6 steklenic „Energina“ Din 220.— in 1 zastoj, 12 steklenic „Energina“ Din 440.— in 2 zastoji.

(Odobreno po min. soc. politike in nar. zdravja št. št. 4787 z dne 23. marca 1932)

Zahvala

Vam, ki ste nam lajšali s sočutjem najtežje trenutke, vam, ki ste poslali vence na grob in spremili na njivo večnega mira našega nepozabnega pokojnika

dr. Maksa Pirca

odvetnika v Ljubljani

se najprisrčneje zahvaljujemo.

V Ljubljani, dne 6. julija 1933.

ZALUJOČI POKOJNIKOVI SVOJCI

Ljudske knjiznice: iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: Lovrenčič: Delfica z Publiu in Hissala, povest, broš. 28 Din. — Pierre L'Ermite: Kako sem ubila odrinjal očmi, povest, broš. 30 Din. — Biggers: Kitajčeva papiga, povest, broš. 28 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 32 Din. —